

א) ערפן כפ... ב) [למקמן נג...
ג) מ' קח: א] א [שמות כא],
ד) זכרון נתיבות כ"ל,
ה) ז"ל בר תמותה:
ו) ז"ה ימלא,

תורה אור השלם

1. ובי יגח שור את איש
או את אשה וזמת שקול
יסקל השור ובעל האיש
את בשרו ובעל השור
נקי: שמות כא כח

גליון הש"ס

תוב' ד"ה אין בר' איע"ג
דחתה לאי קבא. וכי
מוס' לקמן דף מה ע"ג
ד"ה לא:

מוסף רש"י

שור האצטדין. מנגח
הורג אשם ושוק הוא
לס' (ע"ז טו). אין
נוקדין לנכסי יתומין
למזיק, אלא א"כ
רבית אוכלת בהן. שהיו
מחייבין לעוד טכס
מעות צדק (ערכו כב).
משום מונוי. דכל זמן
שאינו גובה כמות מוית
משלהם והי פסדא דיהו
(שם).

רבינו הגנאל

מתני'. שור של פיקח
שנגח שור של חרש
שוטה וקטן חייב. הא
גופה קשיא אמר שור
חרש כול', ואוקמה רבא
הכי, שור חרש שוטה
וקטן שנגחו שור שלפיקח
פטור, ואם החוקק נגחין
מעמידין להן אפטורין
ומעידין להן בפני
אפטורא ומשיבין ליה
מועד דכי הרג נגח ישלם
מן העלייה. ר' יוחנן אמר
מעליית יתומים דא"כ
כדי יוחנן, וכן פסק ר"ח
ד"ל. ר' יוחנן אמר מעליית
יתומין, ואצ"ג דפליג רבי
יוסי בר חנינא עליה ואמר
מעליית אפטורא, ואמר
ר' יוסי דינא הוא גנחית
לעומקא דדינא, בהא
קיימי לן בר' יוח'.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

משום דהוי ליה ממון שאין לו הוצעים. אי אמרת ליהו דעניי
מאן אתי תבע ליה לדינא אי תבע ליה עני א"ל לעני אחר יהיבנא
ליה: **מתני'** שור של חרש שנגח לשור של פיקח פטור. בגמ'
מפרש דאין מעמידין אפטורופוס לתם לגבות מגופו אבל צנזקי מועד
מעמידין אפטורופוס לשור היתומים

ליות במקום הצעלים לקיים והועד

בצעליו (וגזים הנזק מנכסי הקרקע
של יתומים אבל תם גזייתו מגופו
הוא והוא מטלטלין אין מעמידין
אפטורופוס לכך כדאמרין צפ"ק
(דף יד:). שיה כסף מלמד שאין צ"ד
נוקדין אלא לנכסים שיש להם אחריות
ואוקיימנא צימני. ואיכא דאמר טעמא
משום דפלגא נזקא קנסא ויתמי לאו
צני קנסא וניהו קשיא לי א"כ מאי
לגבות מגופו דנקט ועוד לקמן
בשעמין [ע"ג] אמרין צמועד למ"ד לך
תמות במקומה עומדת אינה נגזית
מן היתומים מהאי טעמא ולי טעמא
משום קנסא הוא צמועד מי הוי
קנסא הא לאו צחוקת שימור קיימי:
ומעידין צפן צפני אפטורופוס.
וקס"ד השתא דהאי מעידין צפס
דקאמר למגזי ח"ג תמות וקשיא
רישא לקיפא ולאחר שלשה עדיות
נעשה מועד ומשלם נ"ש מעלייה:
חזר לפסוקו. דקסדר רשות משנה.
מועד שילא מרשות זה וכנס ליד
צעלים אחרים הרשות משנה את
דין העדאמו: **שור האצטדין.** שמיוחד
לנגיחות ומלמדן אותו לכך:
גמ' אין מעמידין אפטורופוס.
לשור תם של חש"ו להיות אפטורופוס
במקום צעלים לקיים והועד בצעליו
ויגזה חזי נזקו מגופו: **הכי קאמר.**
שור של חרש שוטה וקטן שנגחו
והחוקק נגחין מעמידין להם
אפטורופוס ולא לגבות ח"ג אלא
לשויה מועד דכי הדר נגח משלם
מעלייה: **אין נוקדין.** צ"ד לנכסי
יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר
שכתב אציהם כדמפרש טעמא צמס'
ערפין [כג]. דיתמי לאו בני מעבד מלוה
ניהו אלא נטר עד דגלי ומפקי
ליה וגזי והתם מותצין ליה כמה
תיובת' ושנייהו צטרט שיש צו
רבית: **אלא אם כן רבית אולתה בה.**
צבית דחיישין להפקן ומוכרין בית דין
מנכסיהן ופורעין
אותו חוב: **משום מונוי.** שכל זמן
שלא יתנו לה כמותה
ניזונת משלהם: **דיינא הוא.** ולא
קאמר דנוקדין לנכסי יתומים:
ממנעי

שלא יהא חוטא נשכר ונתביה לעניים אמר

רב מרי משום דהוי ממון שאין לו תובעים:
מתני' שור של פיקח שנגח שור של חרש
שוטה וקטן חייב ושל חרש שוטה וקטן
שנגח שור של פיקח פטור של חרש
שוטה וקטן שנגח בית דין מעמידין להן
אפטורופוס ומעידין להן בפני אפטורופוס
נתפקח החרש נשתפה השוטה והגדיל
הקטן חזר לתמותו דברי ר"מ רבי יוסי אומר
יהרי הוא בחוקתו ישור האצטדין אינו חייב
מיתה שנאמר ובי יגח ולא שיגיהוהו:
גמ' הא גופא קשיא אמרת שור של חרש
שוטה וקטן שנגח שור של פיקח פטור אלמא
אין מעמידין אפטורופוס לתם לגבות מגופו
אימא סיפא שור של חרש שוטה וקטן שנגח
ב"ד מעמידין להם אפטורופוס ומעידין להם
בפני אפטורופוס אלמא מעמידין להם
אפטורופוס לתם לגבות מגופו אמר רבא
הכי קתני ואם החוקקו נגחין מעמידין להם
אפטורופוס ומעידין להן בפני אפטורופוס
ומשוין להן מועד דכי הדר נגח לשלם
מעלייה מעליית מאן רבי יוחנן אמר מעליית
יתומין רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית
אפטורופוס ומי א"ר יוחנן הכי והאמר רב
יהודה אמר רב אסי יאין נוקדין לנכסי יתומין
אלא א"כ רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אמר
או לשטר שיש בו רבית יאו לכתובת אשה
משום מונוי איפוך רבי יוחנן אמר מעליית
אפטורופוסין רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית
יתומין אמר רבא משום דקשיא דרבי יוחנן
אדרבי יוחנן משוית ליה לרבי יוסי בר
חנינא טועה והא רבי יוסי בר חנינא דדיינא
הוא ונחית לעומקיה דדינא אלא לעולם לא
תיפוך ומזיק שאני רבי יוחנן אמר מעליית
יתומים דאי אמרת מעליית אפטורופוס
ממנעי

למ'.

שלא יהא חוטא נשכר. והא דמשמע צפ"ק דכתובות (דף יא.
ושם) דלית ליה לרבא האי טעמא גזי גירות שנתגיירה
פחותה מצת ג' שנים דמשמע ליה לרבא שאם היתה יכולה למחות
כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה
קנס כלל ומשום שלא יהא חוטא
נשכר לא אמר דניתן לה הואיל ומן
הדין אין לה אבל הכא דמן הדין
יש לה אלא משום דבעיא למקנסה
כצרכא הוא דמשום שלא יהא חוטא
נשכר מוקמינן לה אדינא וצפרק
אלו נערות (כתובות דף לו:). אית ליה
שצויה משום דמוקמינן לה אקדושתה:
אין מעמידין אפטורופוס לתם
לגבות מגופו. תימה מאי
טעם דאין מעמידין דאין לומר משום
דאין צ"ד נוקדין אלא לנכסי שיש
להן אחריות כדאיתא צפ"ק (דף יד:)
גזי שיה כסף ואוקמינן צימני דלא
דמי כלל דהתם מייירי צהיקין צמיי
האז ומשום דמטלטלי דיתמי לא
משחבדי לז"ח ואין לומר נמי דהיינו
טעם משום דפלגא נזקא קנסא ויתמי
לאו צני קנסא וניהו דלמ"ד פלגא
נזקא ממנונא מאי איכא למימר ועוד
אפילו צמועד למ"ד לך תמות
במקומה עומדת אינו גובה ח"ג של
לך תמות * ואע"ג דהתם לאו קנסא
אלא דינא וגם אין לומר משום דאיכו
גופיה כי מזיק פטור דפגיעתו רעה
ממונו לא נ"ש וצמועד צבדי רבנן
תקנה מפני תיקון העולם דכשהלכו
צעליו למדינת הים יחזיקין ליה דין
חרש ואע"ג דלא שייך האי טעמא
וגם אין לומר משום דמשחלס מגופו
חשו חכמים שלא יפקד שורו שהוא
דבר מסויים אבל צמועד דמשחלס
מכל דבר לא חשו דהא לר' ישמעאל
צ"ח הוא ויכול ללקוחה צווי וי"ל
דהטעם הוא כיון דחס רחמנא על
התם שלא ישלם נ"ש הלכך לגזי
יתמי חשו עלייהו וכן מי שלכו צעליו
למדינת הים כיון שאין להם צעלים
גמורים אלא ע"י תקנת צ"ד בהעמדת
אפטורופוס אקילו ציה רבנן וכן
המועד נמי צלד תמות אין מעמידין

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי' פ"ו מהלכות
נ"מ הלכה ג סג עשין
סו טו"ש"ע ח"מ סי' סו
סעיף ה:
בא ב מיי' שם הלכה ג:
בב ג מיי' שם הלכה ו:
בג ד מיי' שם הלכה ה
ועיין בהשגות ובגמ"מ
ופי' הלכה ח:
בד ה מיי' שם הלכה ד:
בה ו ז מיי' פ"ב מהל'
מלוה ולוה הלכה ג
סג עשין לז טו"ש"ע ח"מ
סי' קי סעיף ה:

אפטורופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד לך תמות במקומה עומדת

שלא אין השור שיה חזי נזקו אין משלם אלא מגופו:
אלמא מעמידין אפטורופוס. וא"ת ונימא דרישא כגון שלא
היה אפטורופוס צשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא
דפשיטא היא: **ואם** החוקקו נגחין. אין לפרש שנגחו שלש
פעמים ומעמידין אפטורופוס שאם יגח רביעית ישלם נ"ש דהינחא אי ליעודי תורא צעינן אלא אי ליעודי גצרא צעינן לא אייעד י צבאותה
נגיחה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה דקתני סיפא חזר לתמותו וי"ל דהחוקק נגחנים רשעים ומשתעבדים לגיח כי הדיא דלקמן
דשאלו צחוקת תם דמוקי כגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו החוקק נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים
צרשות אפטורופוס: **ור' רבי יוחנן אמר** או לשטר שיש בו רבית. וא"ת והא טעמא דאין נוקדין משום דחיישין לזררי כדמפרש רב
הונא צביה דרב יהושע צפרק גט פשוט (צ"צ דף קעד. ושם) והתם פסקינן הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דזררי ורבא דהכי נמי
מפ' טעמא צפ' שום היתומים (ערבין דף כג. ושם) משום שוצר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר'
יוחנן קאמר בכל ענין אין נוקדין צין צמלוה הצאה מחמת ענמה ומשום דאין מקצלין עדות שלא צפני בעל דין ויתומים כשלא צפני בעל
דין דמי כדמוכח בהגוזל צתרא (לקמן דף קיב). גזי * חמוה דרבי ירמיה וצין צמלוה הצאה מחמת אציהם ואפילו צטרט המקויים אין נוקדין
משום שוצר זררי וא"ת אדפריך משוית ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דאמר בהגוזל
צתרא (שם): גזי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקצלין עדות שלא צפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים
או שהיו עדין מצקשים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אבל צענין אחר לא וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:
דאי אמרת מעליית אפטורופוס ממנעי ואע"ג. מכלן מדקדק הר"ר חיים דאפטורופוסין לא משלמי אפילו פשעו צשל יתמי דהא הכא
פשע צצור האפטורופוס ואפ"ה מפטרי ומה שהאפטורופוס נצבע ליתמי כדמשמע צהניקין (גיטין דף ג. ושם): היינו שלא עבד כלום
משלהם אבל אין נצבעין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה צצור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי צפשיעה מהדיא דהמפקד (צ"מ דף
מג: ושם) דההוא תורא דלא ה"ל ככי ושיני וקאמר נימא לאפטורופוס זיל שלים אמר אנא לצקרא מסרמיה משמע דחס פשע משלם
והשתא קשה אהדדי ואורי' דודאי מחייב אפטורופוס לשלם צפשיעה ולא ממנעי צין מיניהו אצי יתומים צין מיניהו צית דין כדמפרש
טעמא

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי' פ"ו מהלכות
נ"מ הלכה ג סג עשין
סו טו"ש"ע ח"מ סי' סו
סעיף ה:
בא ב מיי' שם הלכה ג:
בב ג מיי' שם הלכה ו:
בג ד מיי' שם הלכה ה
ועיין בהשגות ובגמ"מ
ופי' הלכה ח:
בד ה מיי' שם הלכה ד:
בה ו ז מיי' פ"ב מהל'
מלוה ולוה הלכה ג
סג עשין לז טו"ש"ע ח"מ
סי' קי סעיף ה: